

INFORME

Els serveis educatius del Pavelló Alemany de Mies Van Der Rohe: proposta aprenentatge servei.

Grup d'innovació docent : **DHIGECS (GINDO-UB/161)**

Responsable: Concha Fuentes Moreno

1. Taula de contingut

Resum	3
1. Situació inicial y debilitats detectades	4
1.1. Objectius de la intervenció	5
2. Desenvolupament	6
2.1. Participants	6
2.2. Metodologia i descripció de la intervenció	6
3. Dificultats observades (apartat opcional)	9
4. Resultats de la intervenció	10
5. Valoració de l'experiència	11
Referencias bibliográficas	12

Resum

Paraules Clau: Serveis Educatius; Formació Professorat; Educació Secundària; Aprenentatge servei; Treball cooperatiu

La proposta didàctica d'innovació que es presenta pretén ser una aportació en forma de metodologia d'aprenentatge col·laboratiu (servei) emmarcada dins de l'assignatura de Didàctica de la Història de l'Art del Màster de Formació del Professorat d'Educació Secundària, especialitat Geografia i Història.

Partint del concepte d'aprenentatge competencial, l'assignatura té un marcat caràcter instrumental i d'aplicació dels coneixements assolits. D'aquesta manera, amb l'objectiu d'aplicar la cultura de l'aprenentatge reflexiu i crític, es planteja una activitat de descripció, anàlisi, reflexió de les activitats proposades pels serveis educatius del Pavelló Alemany de Barcelona de Mies Van der Rohe, tot acabant amb el plantejament d'alternatives metodològiques que poden millorar les ja existents. A grans trets, els estudiants en formació i futurs professors d'Educació Secundària, analitzen en profunditat els materials elaborats pels serveis educatius, a la vegada fan la visita guiada establerta, tot elaborant una memòria reflexiva. Tot això es contextualitza amb entrevistes realitzades al director, coordinador i guia dels serveis que serveixen per copsar la coherència i l'eficàcia dels materials elaborats.

A continuació, els futurs professors fan la visita des d'una òptica d'anàlisi. Aquesta visita conclou amb una sessió de puja d'idees i de pràctica reflexiva. L'activitat es vertebrava al voltant dels eixos d'interès següent:

Aspectes disciplinars:

1. Adequació dels objectius didàctics.
2. Adequació dels continguts.
3. Adequació de les competències

Aspectes organitzatius:

1. Durada de la visita
2. Explicacions del monitor
3. Validesa de les explicacions.
4. Utilització de les tabletetes
5. Utilització de la maqueta
6. Altres

Els membres dels serveis educatius: direcció i coordinació seran present i es lliurarà un informe de millora de l'explotació didàctica realitzada.

1. Situació inicial i debilitats detectades

La proposta d'innovació s'emmarca a l'assignatura de Didàctica de la Història de l'Art del Màster d'Educació Secundària especialitat Geografia i Història. Aquesta assignatura és optativa i pretén fer reflexionar sobre aspectes relacionats amb l'epistemologia de la Història de l'Art i de la seva didàctica, així com presentar l'estudiant alternatives metodològiques que millorin la seva posterior pràctica docent.

El primer dels eixos conductors serà la pràctica reflexiva, en el sentit que es partirà de les experiències de cada estudiant en contextos determinats. En el nostre cas, el context seran les activitats proposades pels Serveis Educatius de la Fundació Mies Van der Rohe de Barcelona. Es va proposar aquesta activitat perquè, considerant altres promocions d'estudiants, es va veure la necessitat que tenen els estudiants en aprofundir sobre el coneixement de la matèria i de la seva didàctica, però sobretot queda palès les mancances que presenten a l'hora de fomentar l'autoformació i la recerca a les aules d'educació secundària.

D'aquesta manera, es pretén formar docents reflexius capaços de resoldre situacions pràctiques com a professionals experts, així com ajudar a potenciar l'acció-reflexió-acció, integrant la teoria i la pràctica.

El segon dels eixos serà la metodologia d'aprenentatge servei, considerant que aquesta combina processos d'aprenentatge i servei a la comunitat en un sol projecte articulat. En aquest sentit, es pretén que els estudiants d'aquesta assignatura apliquin l'aprenentatge assolit a l'aula a situacions al món real, alhora que satisfan una necessitat específica de la comunitat (Murray 2013). La nostra proposta passa per impulsar el canvi, tot treballant la proposta dels serveis educatius de la Fundació Mies Van der Rohe a Barcelona. Aquesta proposta va sorgir de les demandes de la pròpia Fundació, ja que eren conscients de la necessitat d'actualització i millora.

Aquests dos eixos conductors queden perfectament contextualitzats amb dues de les competències exigides al Màster:

1. Capacitat per promoure el mètode científic com a instrument de recerca i aprenentatge. Capacitat per utilitzar el coneixement científic propi de la disciplina per elaborar models que facilitin la comprensió de la realitat i l'actuació argumentada, fonamentada i crítica en relació amb els temes candents de la nostra societat.
2. Habilitat per aplicar tècniques i metodologies fonamentals de la investigació educativa, i capacitat per dissenyar i desenvolupar projectes de recerca i innovació aplicats al conjunt de la intervenció educativa i a les situacions específiques de l'àrea de coneixement. Capacitat per aplicar propostes docents innovadores.

1.1. Objectius de la intervenció

2. Identificar, descriure i analitzar els Pavelló Alemany de Mies Van der Rohe a Barcelona per tal de crear intervencions didàctiques amb la finalitat de millorar l'aprenentatge de l'arquitectura moderna entre els estudiants d'Educació Secundària.
3. Exposar i aplicar els passos de comentari d'una obra d'art, per tal de ser aplicats i analitzats.
4. Dissenyar experiències didàctiques innovadores per part dels estudiants mitjançant el treball cooperatiu amb la finalitat de ser competents en la planificació educativa.
5. Revisar els continguts dels materials dissenyats pels serveis educatius mitjançant la lectura i el comentari per tal d'actualitzar-los
6. Realitzar i analitzar la visita guiada proposada mitjançant un full de seguiment i una rúbrica d'avaluació amb la finalitat de reflexionar sobre la pràctica.
7. Exposar les possibilitats de millora a la direcció dels serveis educatius de la Fundació mitjançant una trobada a l'aula.

2.Desenvolupament

2.1. Participants

1. Coordinadora i director dels Serveis educatius de la Fundació Mies Van der Rohe de Barcelona.
2. Estudiants de l'assignatura de Didàctica de la Història de l'Art del Màster de Formació del Professorat especialitat Geografia i Història. Total: 10 estudiants.
3. Professora de l'assignatura de Didàctica de la Història de l'Art del Màster de Formació del Professorat especialitat Geografia i Història. Concha Fuentes Moreno

2.2. Metodologia i descripció de la intervenció

Sessió 1	<ul style="list-style-type: none"> -Presentació Projecte als estudiants.: objectius; continguts; avaluació. - Presentació del coordinador dels serveis educatius de la Fundació. Sr. Marc Quintana. - Definir el projecte de col·laboració (servei) amb la Fundació. Concretament el projecte demana que els estudiants i futurs docents analitzin els materials previs, els materials posteriors i la pròpia visita i realitzin un informe raonat i consensuat de les activitats proposades, fent propostes de millora. La Fundació per la seva part es compromet a ser present a la presentació del projecte als estudiants del Màster, implementar la visita i anar a la sessió final de recollida d'idees. A la vegada, s'implementaran les propostes considerades més necessàries, coherents i originals. -Definir la pràctica reflexiva i les seves implicacions en la formació permanent. - Presentació de la part teòrica sobre les sortides artístiques i les seves implicacions: <ol style="list-style-type: none"> a. Visites a patrimoni: teoria i reflexió. b. Explicació tipologia de visites i objectius d'aprenentatge.
Sessió 2	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi del Pavelló Alemany de Mies Van der Rohe: cal aplicar el procediment d'anàlisi d'una obra d'art proposat. Objectiu: Recordar els aspectes tècnics de l'obra. - Treball cooperatiu i grups d'expert: materials preparatoris de la sortida al pavelló. Objectiu: Analitzar dels materials preparats per la Fundació per grup: lectura, descripció, anàlisi. - Debat-valoració dels materials creats per la Fundació. Objectiu: Prendre consciència de les propostes i la seva validesa considerant el currículum i el marc competencial de l'ESO.

Sessió 3	<ul style="list-style-type: none"> - Realització de la visita guiada al Pavelló. El cap dels serveis educatius personalment farà la visita comentada als estudiants, intentant emular la rutina que fa servir amb els estudiants d'ESO i Batxillerat. - Recull d'evidències de l'aprenentatge. Els estudiants del Màster durant la visita a part d'escoltar les explicacions, cal que recullin evidències que els hi serviran per validar les seves propostes. Les evidències poden ser fotografies, filmacions... - Pautes d'anàlisi consensuades pel grup classe
Sessió 4	<ul style="list-style-type: none"> - Activitat de reflexió i treball cooperatiu a l'aula - Pluja d'idees a l'aula. Valoració de la visita. - Adequació del que s'ha observat a la visita en relació amb la guia didàctica analitzada prèviament, considerant els aspectes següent: Aspectes disciplinars: Adequació dels objectius didàctics. Adequació dels continguts. Adequació de les competències Aspectes organitzatius: Durada de la visita Explicacions del monitor Validesa de les explicacions. Utilització de les tabletetes Utilització de la maqueta Altres - Debat.
Sessió 5	<ul style="list-style-type: none"> - Reunio-coloqui amb el Cap dels Serveis Educatius de la Fundació i coordinador. - Presentació de punts forts i febles de la proposta vigent dels Serveis Educatius de la Fundació. - Presentació per part dels estudiants de les seves propostes de millora. - Activitat de coavaluació per part de la resta de companys

La proposta que s'acaba de definir esdevé una innovació pels motius següents:

1. No està incorporada com a tal al Pla Docent, ja que és resultant d'una demanda de la pròpia fundació que ha vist l'oportunitat d'avaluar i millorar la seva oferta educativa de la ma del futur professorat d'educació secundària aquest setembre de 2019. Des de curs acadèmic 2015-16 la visita al Pavelló Alemany de Mies Van der Rohe ha estat una activitat que s'ha realitzat a l'assignatura de Didàctica de la Història, en forma de visita comentada. L'aportació d'innovació que es presenta implica anar un pas més enllà, en el sentit que pretén que els estudiants i futurs professors, no només la descriguin, sinó també que l'analitzin, la contextualitzin amb el currículum i finalment que proposin millores.

-
2. A la vegada, es treballa de forma substancial la pràctica reflexiva de la ma de l'aplicació de les competències. És a dir, no només dissenyem propostes educatives, sinó que les apliquem i analitzem el seu funcionament. Aquesta també va ser una demanda dels serveis educatius.

3. Dificultats observades

Les dificultats que s'aprecien tenen a veure amb:

1. Pròpia organització de l'assignatura. És optativa de 2,5 crèdits amb la qual cosa el temps és limitat.
2. La preparació dels estudiants. Molts dels estudiants presenten dificultats a l'hora d'analitzar obres artístiques, i més concretament, obres arquitectòniques.
3. Implica un gran volum de feina pels estudiants. Aquest fet és una de les crítiques que els estudiants comenten, sobretot considerant que l'assignatura es de 2,5 crèdits.

4. Resultats de la intervenció

Els resultats de la intervenció són, en general, molt positius pel que fa a motivació i participació dels estudiants; aplicació del coneixement; millora de la consciència docent i servei a la comunitat, en aquest cas la Fundació Mies Van de Rohe de Barcelona.

1. Aplicació del coneixement:
Una de crítiques que sovint realitzen els estudiants del Màster de Formació del Professorat és la manca d'aplicació del coneixement assolit a les aules universitàries en entorns escolars, per tant resulta essencial fer una revisió i intentar apropar la formació inicial a la realitat escolar vigent. Aquesta activitat d'innovació, no només apropa sinó que fa als estudiants copartícps, ja que els seves aportacions esdevenen fonamentals en la revisió del projecte.
2. Motivació i participació dels estudiants:
Els estudiants s'han mostrat interessats i motivats en la realització d'aquesta activitat, i a la vegada molt participatius. De fet, ha estat l'activitat més valorada entre els estudiants.
3. Millora de la consciència docent i servei a la comunitat:
S'ha observat que els estudiants no només han assolit més i millor els objectius d'aprenentatge i les competències pròpies de l'àrea, sinó que a la vegada han modificat la consciència docent i han vist que el professor és un agent actiu, generant actituds de millora del món educatiu.

5. Valoració de l'experiència

La valoració global de l'experiència és molt positiva, tant pel que fa als estudiants en formació i futurs professors d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, com als serveis educació de la Fundació Mies Van der Rohe de Barcelona, com a la professora de l'assignatura. En aquest sentit es subratlla que els estudiants han assolit més i millor els continguts d'aprenentatge, mostrant una autonomia cognitiva que fins ara quedava palesa. A la vegada, la col·laboració amb un organisme extern que demana assessorament al futur professorat implica un servei a la comunitat que treballa integralment els procediments i les actituds.

Referències bibliogràfiques

- Gómez, C; Ortuño, J; Miralles, P. Enseñar ciencias sociales con métodos activos de aprendizaje. Reflexiones y propuestas a través de la indagación. Octaedro. Barcelona: 2018.
- Prats, J (coord) Didáctica de la geografía, la historia y otras ciencias sociales. Graó. Barcelona: 2011
- Puente, M. Conversaciones con Mies Van der Rohe. Gustavo Gili. Barcelona, 2006.
- <https://vimeo.com/227748345>
- <https://vimeo.com/227757154>